

РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРАЦІВНИКА УПОВНОВАЖЕНОГО ОРГАНУ ПРОБАЦІЇ У РОБОТІ ІЗ ЗАСУДЖЕНИМИ

Богатирьова О. І.

*доктор юридичних наук, старший науковий співробітник,
заступник начальника відділу документального забезпечення
управління правового забезпечення*

*Департаменту організаційно-контрольної діяльності, правового
та аналітичного забезпечення*

Офісу Генерального прокурора

м. Київ, Україна

Уже сім років в Україні існує інститут пробації, хоча цей інститут вже давно є відомим у світовій практиці виконання і відбування засудженими кримінальних покарань не пов'язаних із позбавленням волі. Це відбулося тоді коли у весь світ дійшло до висновку, що потрібні певні єдині для всіх країн стандарти поведіння із засудженими і ув'язненими. Більше того в цьому процесі відіграла важливу роль наукова спільнота, саме вона довела, що каральний потенціал позбавлення волі набагато перевищує потенціал альтернативних видів покарання.

Водночас важлива роль у реалізації виконання альтернативних видів покарань відводиться саме працівнику уповноваженого органу пробації і його професійній компетентності. Згідно Закону України «Про пробацію» працівник уповноваженого органу пробації здійснює професійну діяльність, яка призначена забезпечити реалізацію державної політики у сфері пробації через виконання завдань та функцій пробації.

Професійна компетентність працівника уповноваженого органу пробації повинна сприяти забезпеченню безпеки суспільства шляхом ресоціалізації засуджених, які перебувають на обліку уповноваженого органу пробації, запобігання вчиненню ними повторних кримінальних правопорушень, формуванню в державі системи справедливого правосуддя та скороченню кількості осіб, що утримуються в місцях несвободи.

Серед основних вимог, які пред'являє Міністерство юстиції України та Державна установа «Центр пробації» до працівника уповноваженого органу пробації варто виділити:

– працівником уповноваженого органу пробації може бути особа, яка є громадянином України, яка досягли 18-річного віку, володіє державною мовою, має повну вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним

рівнем магістра, без вимог до стажу роботи, але після проходження підготовки за спеціально розробленою навчальною програмою, стажування та отримання оцінки, яка підтверджує рівень підготовки, необхідної для виконання професійних завдань;

– на посаду працівника уповноваженого органу пробації зазначена вище особа приймається на добровільній, конкурсній основі за умови, якщо вона спроможна за своїми особистими, діловими, моральними якостями та станом здоров'я виконувати роботу;

– при прийнятті на посаду працівника уповноваженого органу пробації урахується досвід роботи у сферах: державного управління, педагогічної, психологічної, соціальної роботи, надання соціальних послуг, а також досвід організації профілактичної та психокорекційної роботи з особами асоціальної спрямованості;

– працівником уповноваженого органу пробації не може бути особа, яка має судимість або яка притягалася до кримінальної відповідальності та стосовно якої кримінальне провадження було закрито за nereабілітуючими підставами; на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення; яка визнана за рішенням суду недієздатною або обмежено дієздатною.

Отож для виконання роботи із засудженими які перебувають на обліку в уповноваженому органу пробації працівник пробації має володіти професійною компетентністю та повинен уміти:

– володіти знаннями щодо міжнародних та національних нормативно-правових актів, що регламентують правовідносини порядок, пов'язані із основними принципами застосування заходів, альтернативних тюремному ув'язненню, та стандарти пробації. Збирати та аналізувати інформацію про вплив криміногенних факторів на поведінку обвинуваченого (засудженого);

– своєчасно проводити оцінку ризиків вчинення обвинуваченим засудженим до покарання не пов'язаного із позбавленням волі повторного кримінального правопорушення;

– складати соціально-психологічну характеристику на засудженого з метою своєчасного виявлення причин і умов не виконання ним вимог чинного законодавства щодо порядку і умов відбування кримінального покарання;

– готувати рекомендації щодо заходів, спрямованих на мінімізацію ризику повторного вчинення кримінальних правопорушень засудженим неповнолітнім під час відбування покарання;

– готувати та подавати до суду досудову доповідь, організувати виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі та

налагоджувати ефективні комунікації з суб'єктами пробації. Вміти проводити мотиваційне інтерв'ю із засудженим;

– складати індивідуальний план нагляду та соціально-виховної роботи із засудженим з урахуванням оцінки ризиків повторного вчинення кримінальних правопорушень. Забезпечувати реалізацію індивідуального плану, проведення оцінки результатів;

– здійснювати нагляд за засудженими. Проводити із засудженими індивідуально-профілактичні та соціально-виховні заходи. Організувати надання засудженим консультативної, психологічної та інших видів допомоги, необхідної для їх соціальної реабілітації;

– ефективно застосовувати методи мотивації засуджених до участі у виховних заходах, програмах та соціально корисній діяльності, працевлаштування та вступу на навчання. Реалізувати пробаційні програми стосовно осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням;

– проводити підготовку осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, до звільнення з метою їх трудового і побутового влаштування після звільнення за обраним ними місцем проживання. Здійснювати керівництво волонтерами пробації;

– забезпечувати дотримання вимог закону про захист персональних даних, які використовуються у службовій діяльності. Налагоджувати взаємодію та підтримувати зв'язки з державними та недержавними організаціями для виконання завдань пробації;

– вміти користуватися базами нормативних документів. Володіти діловою мовою, складати документи та працювати з великим обсягом інформації. Користуватися інформаційними технологіями в обсязі, необхідному для роботи.

Література:

1. Закон України «Про пробацію». Електронний ресурс: Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text> (дата звернення: 24.05.2022).

2. Богатирьова О. І., Олефір Л. І. Застосування пробації в Україні: теорія і практика : навчальний посібник / за заг. ред. професора І. Г. Богатирьова. Чернігов ; Десна : Поліграф, 2019. 208 с.